

УДК 801-541.2:802.0

СЕМАНТИКО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИСЛОВЛЮВАНЬ, ЩО ПЕРЕДАЮТЬ ЗГОДУ АБО НЕЗГОДУ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

Штик І.А., викладач

Запорізький державний університет

Вивчення емоційності, яка довго не отримувала належної уваги з боку багатьох наук, зараз є актуальним для психологів, філософів, фізіологів та лінгвістів. Об'єктом дослідження виступають висловлювання, що передають згоду та незгоду (ВПЗН).

Предметом вивчення є семантичні та функціональні особливості даних висловлювань.

Емоція згоди та незгоди є поштовхом до розумової та вербальної діяльності, яка спрямована на встановлення причинно-наслідкових зв'язків. Семантична структура досліджуваних висловлювань на глибинному рівні представлена у вигляді її модусної і диктумної частин. Диктум означає подію, що викликала емоцію, а модус - відношення до цієї події. На поверхневому рівні модус і диктум можуть бути представлені по-різному, і ВПЗН мають різноманітну семантичну структуру: одночастинну, двочастинну, ускладнену. Семантична структура ВПЗН пов'язана з певним станом процесу здивування. Залежно від кроку процесу, який відображається в семантичній структурі висловлювання, ВПЗН поділяються на семантико-структурні типи висловлювань, що передають: згоду, незгоду-поштовх; згоду, незгоду-пошук; згоду, незгоду-усвідомлення-познання причин, що викликали згоду чи незгоду; згода, незгода-усвідомлення причин; згода, незгода-представлення причин; згода, незгода-оцінювання.

Оказіональні емотивні реактивні ВПЗН, генеровані за допомогою дослівного повтору, представляють собою ніби зупинку в ході повідомлення і служать більш глибокому проникненню в зміст сказаного співрозмовником. Саме вони і виражають згоду, незгоду-поштовх. Наприклад: He made an unsuccessful attempt to sober himself. "Yes", he admitted. "That's the most ridiculous thing I've ever heard". (Steffie Hall)

Згода, незгода-усвідомлення-незнання виражається одночастинними ВПЗН з експліцитним модусом незнання, представленим елементарним реченням-конструкцією. Наприклад: "Well, I don't think I can live with her, so you'll just have to take her back". "Oh, no, possession is nine points of the law. You have her. You're going to have to keep her".

Згода, незгода-представлення причин відображається в поверхневій семантичній структурі представляючих емотивних міркувань з одним компонентом (диктумом) або двома. Наприклад: Kaharchek looked at her critically. "I seem to remember you wrote on your application that you'd been around horses almost all your life", he said, cautiously handing her the mallet. "That's true. But I've never ridden any. I just lived next door to some". (Steffie Hall)

Згода, незгода-усвідомлення причин відображається в поверхневій семантичній структурі аргументуючих одночастинних емотивних міркувань з експліцитним диктумом, або активізуючих ВПЗН, які є актуалізацією загально модальних питань. Такий крок зафіксований також в узуальних емотивних реактивах неїдіоматичної зони, представлених стаціонарними реченнями-запитаннями. Наприклад: Oh yeah? Why not? OK? No? Well? та інших.

Згода, незгода-оцінювання зафіксовані в узуальних емотивних реактивах неїдіоматичної зони, котрі є вторинними вигуками, що зберегли своє предметно-логічне значення: Yeah, it was great! Well, a relative actually! Of course! Цей крок відображається також в семантичній структурі оцінювальних емотивних міркувань.

У висловлюваннях з ускладненою семантичною структурою один із компонентів є формальним повтором частини попередньої репліки, контактної чи дистантно розміщеної по відношенню до неї, а інша частина відноситься до одного з типів міркувань.

Емотивно-модальні значення передаються: 1) узуальними емотивами з постійним емотивно-модальним значенням; 2) інтонацією; 3) синтаксичними конструкціями; 4) питальними висловлюваннями, які виступають у функції повідомлення з імпліцитним запереченням; 5) формами часу і стану. Емотивні комплекси значень реалізуються представляючими і активізуючими емотивними міркуваннями,

представлення причин або їх пошуку, а також емотивними реактивними ВПЗН, які відображають крок пошуку або реакції.

ЛІТЕРАТУРА

1. До питання про емотивність та основні засоби її вираження. // структурно-змістовні характеристики типових і нетипових текстів.- Суми, 1992.- с.30-38 - Рукопис предст. сумським держ. пед. інстит. ім. А.О.Макаренка. Деп. в Укр ІНТЕІ від 27.01.92 № 1954 Ук92.
2. Норма - це багато чи більше? / Мова і культура. Друга міжнародна конференція. Тези.- 4.1. - Київ, 1993.- С.46-47.
3. Деякі функціональні властивості експресивних конструкцій./ Принципи функціонального опису мови: Тез. доп. і вист. Всеросійська наукова конференція. - Катеринбург, 1994.- С.18-20.